

SREDNJA EKONOMSKO-POSLOVNA
ŠOLA KOPER

Program: **EKONOMSKI TEHNIK**
2. letnik ET

EKONOMIKA POSLOVANJA

Temeljne računovodske informacije

1. sklop: Sredstva in viri sredstev

Zbirko vaj za interno uporabo pripravila

TATJANA ČERNAČ STUPAR, univ.dipl.ekon.

Viri:

- Slovenski računovodski standardi
- Temelji računovodstva, Maja Zaman in drugi
- Računovodstvo 1, Tanja Batistič
- Uradni listi RS

Koper, september 2013 (posodobljeno - avgust 2023)

1. RAČUNOVODSTVO

Računovodstvo vrednostno spremlja, proučuje in prikazuje poslovanje podjetja.

Sestavljeno je iz:

a) načrtovanje **b) knjigovodstvo** c) nadzor f) analiza

Podjetja morajo voditi poslovne knjige ter izdelati letna poročila v skladu z določbami in drugimi predpisi ter ob upoštevanju računovodskih standardov ter računovodskih predpisov.

Pri sestavljanju računovodskih izkazov je pomembna:

- stalnost,
- doslednost
- evidentiranje sprememb v trenutku nastanka.

Podjetja sestavljajo računovodske izkaze in poslovna poročila za poslovno leto, ki se lahko razlikuje od koledarskega leta.

Vsi računovodski izkazi in poslovna poročila, morajo prikazovati resnično stanje premoženja in poslovni izid podjetja.

1.1 KNJIGOVODSTVO

Je sestavni del računovodstva in zajema evidentiranje poslovnih dogodkov, ki vplivajo na premoženjsko stanje podjetja; torej knjigovodstvo spremlja celotno dejavnost podjetja in ugotavlja uspešnost poslovanja podjetja v določenem trenutku.

Poznamo:

- a) **enostavno knjigovodstvo**, pri tem načinu vodimo evidence tako, da poslovni dogodek zapišemo samo enkrat. To vodimo v posebnih knjigah (npr. knjiga prihodkov in odhodkov).
- b) **dvostavno knjigovodstvo** pa pomeni, da vsak poslovni dogodek knjižimo dvakrat. Poslovni dogodek povzroči spremembo najmanj na dveh delih premoženja. Zakon o gospodarskih družbah zahteva vodenje dvostavnih poslovnih knjig na podlagi verodostojnih knjigovodskih listin. Označevanje posameznih poslovnih dogodkov temelji na kontnem načrtu, oblikovanem na podlagi računovodskih standardov.

Primer: Blagajnik dvigne gotovino iz rednega transakcijskega računa (TRR).

+

—

Blagajnik dvigne - pomeni, da denar položi v blagajno, zato se stanje blagajne poveča, na drugi strani pa se stanje denarnih sredstev na TRR zmanjša.

Knjigovodstvo evidentira le poslovne dogodke, ki se nanašajo na premoženje podjetja in jih evidentira v denarnih enotah – EUR (npr. 1.000,00 €). V EUR zato, da lahko podatke sešteva, jih primerja med seboj in sestavlja izkaz premoženjskega stanja in izkaz uspešnosti poslovanja podjetja.

2. SREDSTVA

Da lahko podjetje opravlja svojo dejavnost, mora imeti na razpolago določena sredstva.

Npr.: delavci v industrijskem podjetju opravljajo svoje delo v poslovnih stavbah, na določenih strojih, poleg tega pa uporabljajo še razna orodja in druge pripomočke za delo. Potrebujemo tudi material, gorivo, denar za plačevanje storitev drugim (elektrika, poština) itd.

Sredstva predstavljajo za vsa podjetja z ekonomskega vidika določeno **premoženje**, ki mu pravimo **AKTIVA** podjetja.

2.1 VRSTE SREDSTEV:

DOLGOROČNA SREDSTVA

KRATKOROČNA SREDSTVA

2.1.1 DOLGOROČNA SREDSTVA (DS)

Dolgoročna sredstva imajo tri značilnosti:

1. daljša življenjska doba,
2. v delovnem procesu se samo obrabijo ali amortizirajo
3. so večje vrednosti (nad 500,00 EUR- posamična vrednost)

Vrste dolgoročnih sredstev:

I. Neopredmetena dolgoročna sredstva:

- dobro ime prevzetega podjetja,
- dolgoročne pravice do industrijske lastnine (patenti in licence, blagovne znamke ...)
- itd...

II. Opredmetena osnovna sredstva:

- **zemljišče** : kmetijsko zemljišče, stavbno zemljišče,...
- **zgradbe**: upravna stavba, tovarniška zgradba, skladišče, garažna hiša, ...
- **oprema**: stroji, naprave in napeljave, prevozna sredstva, laboratorijska oprema...
- **drobni inventar**: čas uporabnosti je > od 1. leta : veliko orodje, velika embalaža – kontejnerji, nabavna vrednost po dobaviteljevem računu od 100-500,00 EUR.
- **biološka sredstva**: vinogradi, oljčni nasadi, breskovi nasadi, plemenska živina, ...
- **druga oprema**: umetniške slike, spomeniki, ...

III. Dolgoročne finančne naložbe

So tiste finančne naložbe, ki jih namerava imeti podjetje naložbenik v posesti v obdobju, daljšem od enega leta, in jih nima v posesti za tekoče (kratkoročno) trgovanje.

- naložbe v kapital drugih podjetij (kapitalski deleži, delnice)
- naložbe v finančne dolgove drugih podjetij (dolgoročno dana posojila)

VAJA 1 - Označi v katero skupino spadajo dolgoročna sredstva:

SREDSTVO	OPREDMETENO	NEOPREDMETENO	DOLG. FIN. NAL.
poslovna stavba			
računalnik			
osebni avto			
skladišče			
nasad jablan			
licenca			
miza			
dano posojilo za 3 leta			
zemljišče			

2. 1. 2 KRATKOROČNA SREDSTVA (KS)

Značilnosti kratkoročnih sredstev so:

1. življenjska doba je krajša od enega leta,
2. v delovnem procesu se porabijo (spremenijo obliko – npr. iz materiala dobimo proizvode),
3. njihova posamična vrednost je manjša od 500,00 EUR.

Vrste kratkoročnih sredstev:

1. Zaloge :

- material in surovine,
- nedokončana proizvodnja,
- proizvodi,
- trgovsko blago,
- drobni inventar z življenjsko dobo < od 1. leta
(delovna obutev, delovna obleka, čelada, embalaža, drobno orodje: pile, žage, izvijači).

2. Kratkoročne poslovne terjatve :

- terjatve do kupcev na osnovi prodaje oz. izdanih računov,
- terjatve za preplačilo davkov državi,
- terjatve do delavcev, terjatve iz prejetih menic in danih predujmov...

3. Kratkoročne finančne naložbe:

- kratkoročno dana posojila (za obdobje krajše od 1 leta)
- drugi kratkoročni dolžniški vrednostni papirji

2. Denarna sredstva

- gotovina, to je denar v blagajni (bankovci in kovanci)
- denar na transakcijskem računu (TRR)
- denar na poti (prehodni TRR)

Sredstva predstavljajo premoženje podjetja – **AKTIVO**.

$$\boxed{\text{AKTIVA PODJETJA} = \text{VSA DOLGOROČNA} + \text{VSA KRATKOROČNA SREDSTVA}}$$

VAJA 2 Označi v katero skupino spadajo kratkoročna sredstva:

SREDSTVO	ZALOGE	TERJATVE	DENARNA SREDSTVA	KRATK. FIN. NAL
TRR				
zaloga goriva				
zaloga materiala				
Kratk. dano posojilo				
denar v blagajni				
Terjatve do kupcev				

VAJA 3 Določi in izračunaj vrednost dolgoročnih in kratkoročnih sredstev:

Proizvajalna organizacija ima poslovna sredstva v naslednjih vrednostih:

	VRSTA SREDSTVA	ZNESEK V EUR
Tovarniška zgradba		450.000,00
Denarna sredstva na transakcijskem računu		76.000,00
Gotovina v blagajni		500,00
Stroji		159.800,00
Orodje (več vredno)		5.140,00
Zaloga materiala		8.200,00
Zaloga goriva		2.000,00
Prevozna sredstva		82.808,00
Zaloga delovnih oblek		1.300,00
Terjatve do kupcev		6.150,00
Zaloga nedokončane proizvodnje		3.568,00
Licence		7.520,00
Dolgoročno dano posojilo		25.000,00
Zaloga končnih proizvodov		4.104,00
Kratkoročne finančne naložbe		8.400,00
Dobro ime podjetja		19.850,00
SKUPAJ DOLGOROČNA SREDSTVA	DS	
SKUPAJ KRATKOROČNA SREDSTVA	KS	

Kolikšno je premoženje podjetja ? _____ €

VAJA 4 – razvrščanje sredstev

Trgovsko podjetje ima naslednja sredstva:

Upravna stavba	150.400,00 €	Dano dolgoročno posojilo	250.000,00 €
Terjatve do kupcev	21.300,00 €	Tovorni avtomobil	70.455,00 €
Gotovina v blagajni	200,00 €	Oprema v prodajalni	41.865,00 €
Plemenska živina	8.300,00 €	Denarna sredstva na TRR	12.500,00 €

1. DOLGOROČNA. SREDSTVA: _____ € 2. KRATKOROČ. SREDSTVA _____ €

VAJA 5

Razvrščanje sredstev:

Podjetje REKS ima naslednja sredstva:

	VRSTA SREDSTEV V EUR	SREDSTVA	
		DOLGOROČNA	KRATKOROČNA
	Drobni inventar 95.000,00		
	Zgradbe 67.000,00		
	Oprema 75.000,00		
	Oljčni nasadi 43.000,00		
	Blagovna znamka 14.000,00		
	Zaloga drobnega inventarja 5.000,00		
	Dano kratkoročno posojilo 50.000,00		
	Prejete menice 14.000,00		
	Blagajna-gotovina 320,00		
	Konji 9.000,00		
	TRR 22.475,00		
	Patenti 10.000,00		
	Terjatve za vstopni DDV 3.200,00		
	Naložbe v delnice 14.000,00		
	Dano dolgoročno posojilo 63.000,00		
	Zaloga blaga 12.000,00		
	SKUPAJ DS/KS		
	SKUPAJ VSA SREDSTVA=AKTIVA		

STRUKTURA ali DELEŽ = del / celoto x 100

1. Vrednost **dolgoročnih** sredstev je _____
2. Vrednost **kratkoročnih** sredstev je _____
3. Vrednost **premoženja** podjetja je _____
4. **Delež dolgoročnih** sredstev je _____ %
5. **Delež kratkoročnih** sredstev je _____ %

3. OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV - PASIVA

Viri sredstev nam povedo, od katerih pravnih in fizičnih oseb je organizacija oz podjetje pridobila sredstva in kakšne obveznosti zanjo ta pomenijo.

Viri sredstev so torej obveznosti in so lahko:

- lastniki, ki v organizacijo vložijo sredstva in jih ta trajno uporablja pri svoji dejavnosti,
- banka, ki je organizaciji dala posojilo, iz tega sledi obveznost vrnitve s posojilom dobljenih sredstev,
- dobavitelj, ki mu organizacija še ni poravnala računa za prejeto blago ali material,
- predujem, ki ga organizaciji nakažejo kupci z namenom, da jim le-ta nekaj dobavi (npr. blago) ali opravi storitev,

Za vsa sredstva, ki jih ima organizacija, moramo izkazati, od kod izvirajo in kdaj obveznosti iz posameznih virov zapadejo.

AKTIVA = PASIVA

Viri sredstev so torej obveznosti in sicer:

3.1. KAPITAL

Kapital je obveznost do lastnikov podjetja kot financerjev podjetja, ki zapade v plačilo, če podjetje preneha delovati.

Celotni kapital sestavljajo:

1. Osnovni kapital , ki je lahko glede na vrsto podjetja:

1. delniška družba (d.d.)	delniški kapital,
2. druge gospodarske družbe (d.o.o.)	kapitalski deleži
3. samostojni podjetniki (s.p.)	kapitalska vloga

2. Rezerve iz dobička, se namensko zadrži del čistega dobička iz prejšnjih let, predvsem za poravnavanje morebitnih izgub v prihodnjih letih.

3.2. OBVEZNOSTI IZ NASLOVA DOLGOV OZ. DOLGOVI PODJETJA:

3.2.1. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI: (zapadejo v plačilo v obdobju, **krajšem** od enega leta)

a) **Finančne obveznosti** oz. dolgovi: prejeta posojila pri bankah/podjetjih.

b) **Poslovne obveznosti** so:

- obveznosti do dobaviteljev	- obveznosti do delavcev	- izdane menice
- prejeti predujmi	- obveznosti do države	- obvez. do zavarovalnic

3.2.2. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI (zapadejo v plačilo v obdobju, **daljšem** od enega leta)

a) **Finančne obveznosti** oz. finančni dolgovi – gre za dobljena posojila in nastajajo, ker si podjetje izposoja denar za vlaganja v posodobitev opreme, ..

b) **Poslovne obveznosti** - so obveznosti, povezane s poslovanjem in ne s financiranjem za daljše časovno obdobje.

PREMOŽENJE PODJETJA JE TOREJ LAHKO LAST PODJETJA OZ. NJEGOVIH LASTNIKOV ALI PA JE IZPOSOJENO (dolgovi z obveznostjo vračila).

LASTNI ali OSNOVNI KAPITAL = AKTIVA - VSI DOLGOVI (obveznosti)

PRIMER : **postopek izračuna osnovnega kapitala:**

Podjetje ima naslednja stanja sredstev in virov sredstev v EUR

zemljišče 900, obveznosti do dobaviteljev 500, gradbeni objekti 2.000,
obveznosti do banke 1.500, oprema 1.100, denarna sredstva 1.000, **osnovni kapital ?**

a) najprej seštejemo vsa sredstva:

$$900 + 2.000 + 1.100 + 1.000 = 5.000 \text{ €}$$

b) seštejemo še dolgove oz. obveznosti, ki jih ima podjetje do drugih

$$500 + 1.500 = 2.000 \text{ €}$$

nato od sredstev odštejemo dolgove podjetja in dobimo vrednost lastniškega kapitala:

$$5.000 - 2.000 = 3.000$$

Preizkus:

DS = 4.000,00
KS = 1.000,00
 Skupaj 5.000,00

Obveznosti iz dolgov = 2.000,00
Kapital = 3.000,00
 Skupaj = 5.000,00

AKTIVA	=	PASIVA
5.000,00 €	=	5.000,00 €

VAJA 6: (RAZVRŠČANJE OBVEZNOSTI):

_____ izdane menice	1.870,00 €,	_____ obvez. do dobaviteljev	871,00 €
_____ prejeti predujmi	875,00 €	_____ prejeta posojilo za 5 let	5.000,00 €,
_____ obveznost za DDV	272,00 €	_____ blagovni kredit - 6 mesečni	985,00 €
_____ prej. posojilo za 6 mes	1.500,00 €	_____ obveznost do delavcev	3.207,00 €

Na podlagi podatkov izračunaj kolikšna je vrednost:

1. Dolg. poslovne obveznosti _____ 3. Kratkoročne finančne obveznosti _____
 2. Kort. poslovne obveznosti _____ 4. Dolgoročne finančne obveznosti _____

SKUPAJ PASIVA : _____

6. Delež kort. poslovnih obveznosti _____ %
 7. Delež dolg. finančnih obveznosti _____ %

VAJA 7:

Stanje 1.1.20____ je:

_____ TRR	2.654,00 €,	_____ obvez. do dobaviteljev	145,00 €,
_____ prejeti predujmi	352,70 €,	_____ denar na poti	951,50 €,
_____ zemljišče	9.872,40 €,	_____ računalnik	984,20 €
_____ prejeta kr. posojilo	1.500,00 €,	_____ proizvodi	207,30 €

1. Izračunaj vrednost:

- a) dolgoročnih sredstev: _____ c) dolgovi: _____
 b) kratkoročnih sredstev: _____ d) kapitala: _____

VAJA 8

Sredstva – obvez. do virov sredstev	Vrsta	Sredstva	Viri sredstev	% sred.
oprema 12.350,00		.		
zaloge proizvodov 890,00		.		
izdane menice 55,00				
TRR 3.120,00		.		
zemljišče 13.400,00				
dani dolgoročni kredit 2.600,00				
licence 493,00				
prejete menice 134,00				
kratkoročno bančno posojilo 508,00				
KAPITAL ?			.	
SKUPAJ				100%

Vrsta:

DS – dolgoročna sredstva

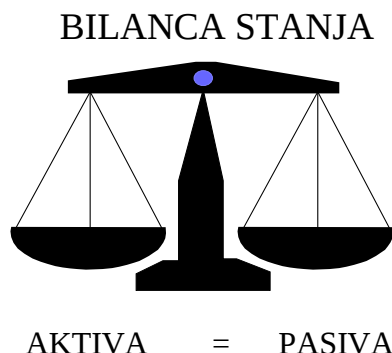
KS – kratkoročna sredstva

VAJA 9

Sredstva – obvez. do virov sredstev	Vrsta	Sredstva	Viri sredstev	% obvez.
osnovna čreda 6.540,00				
dano krat. Posojilo 3.500,00				
prejeti predujmi 560,00				
zaloge blaga 726,00				
dolg. dobljeno posojilo 5.485,00				
obveznost do dobavitelja 216,00				
gotovina v blagajni 130,00				
obveznosti do zaposlenih 2.045,00				
transakcijski račun 5.240,00				
KAPITAL ?				
SKUPAJ				100%

4. BILANCA STANJA

Bilanca stanja je vrednostni prikaz vseh sredstev in virov sredstev v določenem trenutku. Bilanca v pomenu besede pomeni tehtnica, ki mora biti vedno v ravnotežju.

AKTIVA = vsa sredstva (dolgoročna in kratkoročna sredstva)

PASIVA = vsi viri sredstev (kapital in vsi dolгови)

Temeljno načelo bilance stanja je **BILANČNO RAVNOTEŽJE**, kar pomeni, da je AKTIVA vedno enaka PASIVI.

Aktiva	Bilanca stanja na dan 31. december 20....	Pasiva
Sredstva	1.000,00 €	Viri sredstev 1.000,00 €

STATISTIČNI PODATKI IZ BILANCE STANJA na dan _____			
SREDSTVA	ZNESEK	VIRI SREDSTEV	ZNESEK
A. DOLGOROČNA SREDSTVA		I. KAPITAL	
I. Neopredmetena dolgoročna sredstva		1. Osnovni kapital	
II. Opredmetena osnovna sredstva		2. Rezerve	
1. Zemljišče		3. Nerazporejeni čisti dobiček	
2. Zgradbe		II. OBVEZNOSTI IZ NASLOVA DOLGOV	
3. Oprema		1.	
4. Drobní inventar z življenjsko dobo > 1. leta		2.	
5. Biološka sredstva			
7. Druga opredmetena osnovna sred.			
III. Dolgoročne finančne naložbe			
B. KRATKOROČNA SREDSTVA			
I. Zaloge			
II. Terjatve poslovne terjatve			
III. Kratkoročne finančne naložbe			
IV. Denarna sredstva			
SKUPAJ AKTIVA		SKUPAJ PASIVA	

V Kopru, _____

Poročilo izpolnil: _____

VAJA 10

Na podlagi podatkov iz VAJE 8 sestavi obrazec Statistični podatki bilance stanja

STATISTIČNI PODATKI IZ BILANCE STANJA na dan _____

SREDSTVA	ZNESEK	VIRI SREDSTEV	ZNESEK
A. DOLGOROČNA SREDSTVA		I. KAPITAL	
I. Neopredmetena dolgoročna sredstva		1. Osnovni kapital	
II. Opredmetena osnovna sredstva		2. Rezerve	
1. Zemljišče		3. Nerazporejeni čisti dobiček	
2. Zgradbe		II. OBVEZNOSTI IZ NASLOVA DOLGOV	
3. Oprema		1.	
4. Drobní inventar z življenjsko dobo > 1. leta		2.	
5. Večletni nasadi			
6. Osnovna čreda			
7. Druga opredmetena osnovna sred.			
III. Dolgoročne finančne naložbe			
B. KRATKOROČNA SREDSTVA			
I. Zaloge			
II. Terjatve			
III. Kratkoročne finančne naložbe			
IV. Denarna sredstva			
SKUPAJ AKTIVA		SKUPAJ PASIVA	

V Kopru, _____

Poročilo izpolnil: _____

VAJA 11 Na podlagi podatkov iz VAJE 9 sestavi obrazec Statistični podatki bilance stanja

STATISTIČNI PODATKI IZ BILANCE STANJA na dan _____

SREDSTVA	ZNESEK	VIRI SREDSTEV	ZNESEK
A. DOLGOROČNA SREDSTVA		I. KAPITAL	
I. Neopredmetena dolgoročna sredstva		1. Osnovni kapital	
II. Opredmetena osnovna sredstva		2. Rezerve	
1. Zemljišče		3. Nerazporejeni čisti dobiček	
2. Zgradbe		II. OBVEZNOSTI IZ NASLOVA DOLGOV	
3. Oprema		1.	
4. Drobní inventar z življenjsko dobo > 1. leta		2.	
5. Večletni nasadi			
6. Osnovna čreda			
7. Druga opredmetena osnovna sred.			
III. Dolgoročne finančne naložbe			
B. KRATKOROČNA SREDSTVA			
I. Zaloge			
II. Terjatve			
III. Kratkoročne finančne naložbe			
IV. Denarna sredstva			
SKUPAJ AKTIVA		SKUPAJ PASIVA	

V Kopru, _____

Poročilo izpolnil: _____

VAJA 12
DOLOČANJE ŠIFER PO KONTNEM NAČRTU

Podjetje MERKS d.d. iz Ljubljane ima dne 1.1.20__ naslednje začetno stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev v EUR:

gotovina v blagajni	450,00	hladilna skrinja	2.900,00
oljčni nasadi	12.400,00	obveznost do dobavitelja	3.000,00.....
računalnik	1.994,00	material ali surovine	3.800,00.....
dana kratkoročna posojila	8.540,00	terjatve do kupcev	2.500,00....
skladišče	43.205,00	kmetijsko zemljišče	14.387,00.....
licence	320,00	terjatve za DDV	3.120,00.....
upravna stavba	54.380,00	kratkoročno prejeto posojilo	7.600,00.....
denar na poti	40,00	denar na TRR	64.980,00.....
proizvodi	750,00	kontejnerji	11.700,00.....
ladja	15.430,00	vinograd	4.390,00.....
tovarniška zgradba	32.280,00	dolgoročno prejeto posojilo	10.000,00.....
plemenska živina	2.810,00	zaščitne čelade	800,00.....
umetniška slika	4.400,00	pile in žage	45,00.....

STATISTIČNI PODATKI SREDSTEV IN VIROV SREDSTEV na dan:

ZAP.ŠT.	B E S E D I L O	EUR	ZAP.ŠT.	B E S E D I L O	EUR
A.	DOLGOR. SREDSTVA		A.	KAPITAL	
1.	Neopredmetena dolg. sred.		1.	Osnovni kapital	
2.	Opredmetena osnov.sred.		2.	Rezerve	
3.	Dolg. finančne naložbe		B	DOLGOVI	
B	KRATK. SREDSTVA		1.	Dolgoročne obveznosti	
1.	Zaloge		2.	Kratkoročne obveznosti	
2.	Kratkor. finan. naložbe				
3.	Kratkor. poslovne terjatve				
4.	Denarna sredstva				
	S K U P A J			S K U P A J	

4.1. BILANČNE SPREMEMBE

V podjetju nastajajo poslovni dogodki, zato se sredstva in viri sredstev neprestano spreminjajo. Bilanca stanja nam prikaže trenutno stanje vseh sredstev in obveznosti do virov sredstev. Zato nam bo po vsaki spremembi, ki jo povzročil poslovni dogodek, izkazovala drugačno stanje.

Poznamo več bilančnih sprememb:

	VRSTA SPREMEMBE	BILANČNE SPREMEMBE	AKITVA	PASIVA
1.	SPREMEMBE V AKTIVI	več sredstev in manj sredstev	+ -	
2.	SPREMEMBE V PASIVI	več virov sredstev in manj virov sredstev		+ -
3.	POVEČANJE AKTIVE IN POVEČANJE PASIVE	več sredstev in več virov sredstev	+	+
4.	ZMANJŠANJE AKTIVE IN ZMANJŠANJE PASIVE	manj sredstev in manj virov sredstev	-	-

PRIMERI POSLOVNIH DOGODKOV ZA VSE ŠTIRI BILANČNE SPREMEMBE :

Primer 1

$\begin{matrix} & - & + \\ \text{Za } \underline{\text{gotovina}} & \text{smo kupili } \underline{\text{material}} & 1.000,00 \text{ €} \end{matrix}$

Primer 2

$\begin{matrix} & - & + \\ \text{Banka nam je } \underline{\text{dolgoročno posojilo}} & 5.000,00 \text{ €} & \text{spremenila v } \underline{\text{kratkoročno posojilo}} \end{matrix}$

Primer 3

$\begin{matrix} + & & + \\ \text{Od } \underline{\text{dobavitelja}} & \text{smo prejeli račun za nabavljeno } \underline{\text{trgovsko blago}} & 3.000,00 \text{ €} \end{matrix}$

Primer 4

$\begin{matrix} & - & + \\ \text{Plačali smo račun } \underline{\text{dobavitelju}} & \text{in denar vzeli s transakcijskega računa} & 3.000,00 \text{ €} \end{matrix}$

PRIMER:

Podjetje »Luna« d.o.o ima na dan 1.1.20 naslednje stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev v EUR:

TRR	50.000,00	blagajna	12.000,00	obveznost do banke	4.000,00
oprema	6.000,00	kupci (terjatve)	19.000,00	obveznost do dobavitelja	8.000,00

osnovni kapital ?

AKTIVA Statistični podatki bilance stanja podjetja LUNA d.o.o. na dan 1.9.20____ **PASIVA**

Zap.št.	Besedilo	Znesek	Zap.št.	Besedilo	Znesek
I.	DOLG. SREDSTVA		I.	KAPITAL	
1.	Oprema		1.	Osnovni kapital	
2.	kupci (terjatve)		II.	OBVEZ - DOLGOVI	
II.	KRATK. SREDSTVA		1.	Obveznosti do banke	
1.	TRR		2.	Obveznosti do dobavit.	
2.	Blagajna		xxx	xxxxxxxxxxxxxx	
I + II	S K U P A J		I + II	S K U P A J	

Do 30.09. 20__ so nastali naslednji poslovni dogodki:

1. Blagajnik je položil 5.000,00 € na TRR.
2. Banki smo vrnili za 1.400,00 € obveznosti, denar smo vzeli iz TRR.
3. Kupili smo od dobavitelja za 4.000,00 € opreme.

Na podlagi poslovnih dogodkov ugotovi novo stanje bilance stanja na dan 30.9.20____

AKTIVA Statistični podatki bilance stanja podjetja LUNA d.o.o. na dan **PASIVA**

Zap.št.	Besedilo	Znesek	Zap.št.	Besedilo	Znesek
I.	DOLG. SREDSTVA		I.	KAPITAL	
1.			1.		
2.			II.	OBVEZ - DOLGOVI	
II.	KRATK. SREDSTVA		1.		
1.			2.		
2.					
I + II	S K U P A J		I + II	S K U P A J	

VAJA 13 – določanje bilančnih sprememb

1. Nabavili smo blago, račun dobavitelja znaša 3.000,00 €.
2. Prejeli smo račun dobavitelja za nabavljeno opremo 20.000,00.
3. Blagajnik je dvignil 230,00 € gotovine s transakcijskega računa.
4. Kupcu smo prodali zemljišče vredno 100.000,00 €.
5. Za gotovino smo kupili delovne obleke v vrednosti 400,00 €.
6. Kupec nam je nakazal 1.000,00 € predujma.
7. Kupili smo licenco vredno 2.000,00 € in jo plačali z nakazilom.
8. Dobavitelju smo plačali 300,00 € dolga z gotovino.

VAJA 14 – določanje bilančnih sprememb:

1. Kupili smo tovarniško zgradbo in prejeli račun dobavitelja v znesku 211.000,00 €.
2. Plačali smo s TRR-ja 980,00 € obveznosti za DDV.
3. Dobavitelju plačamo 900,00 € z gotovino.
4. Pri banki smo najeli posojilo 90.000,00 € za dobo 5 let. Denar smo prejeli na TRR.

VAJA 15 - določanje bilančnih sprememb:

Zap.št.	BESEDILO	AKTIVA		PASIVA	
		+	-	-	+
1.	Kupec nam nakaže 500 € predujma.				
2.	Od podjetja Merkur d.d smo nabavili za 900 € materiala.				
3.	Z gotovino smo poravnali 200 € prejetega posojila.				
4.	Dobavitelju smo poravnali 400 € z menico.				

5. K O N T O

Je knjigovodski račun na katerem evidentiramo spremembe, ki nastajajo na podlagi poslovnih dogodkov. Konto je sestavljen iz dveh delov. Leva stran konta se imenuje DEBET, desna stran pa KREDIT. Poznamo še dva druga izraza v breme in v dobro.

Vsak konto ima svoje ime. Ime konta mora biti natančno, tako da jasno določa njegovo vsebino. Poleg imena imajo konti tudi številčne oznake. Te številke so zabeležene v kontnem načrtu.

debet	šifra in ime konta	kredit
knjižba v breme		knjižba v dobro

Vsakemu zapisu na konto, tako z ročnim knjiženjem, kot s knjiženjem na računalnik pravimo **knjižba**.

5.1. VRSTE KONTOV

Glede na njihovo funkcijo poznamo:

1. **konte stanja** – tu evidentiramo stanja in gibanja sredstev in obveznosti do virov sredstev
2. **konti stroškov** - na njih evidentiramo vse nastale stroške s pomočjo katerih pridemo do poslovnih učinkov (proizvodov, storitev)
3. **konte uspeha** - na njih evidentiramo prihodke in odhodke podjetja, z njimi ugotavljamo poslovni izid podjetja.

Glede na obseg izkazanih podatkov pa poznamo:

- a) **zbirne ali sintetične konte** – gre za zbirno knjiženje različnih vrst materiala na enem kontu (na primer konto Zaloga materiala),
- b) **posamezni ali analitični konti** – gre za analitično evidenco sredstev in virov sredstev. Npr.: konto zaloga materiala-železo debeline 2 mm, zaloga materiala-železo 4 mm ali pa dobavitelj MERKATOR d.d., dobavitelj KRKA d.d., dobavitelj LEK d.d. itd.

V dvostavnem knjigovodstvu knjižimo vsak poslovni dogodek najmanj na dveh kontih, enkrat na debet (levo stran) in enkrat na kredit (desno stran) dveh različnih kontov.

DEBETNA KNJIŽBA NA KONTU IMA VEDNO SVOJO KREDITNO
PROTIKNJIŽBO NA DRUGEM KONTU.

5.1.1. KONTI STANJA

Konti stanja so **konti sredstev ali aktivni konti** in **konti virov sredstev ali pasivni konti**.

PRAVILA KNJIŽENJA NA KONTE STANJA ALI AKTIVNE KONTE:

Debet	110-	TRANSAKCIJSKI RAČUN	Kredit
(1)	ZAČETNO STANJE	ZMANJŠANJE sredstev	(3)
(2)	POVEČANJE sredstev	SALDO ali končno stanje	(4)

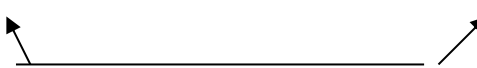
PRAVILA KNJIŽENJA NA KONTE VIROV SREDSTEV ALI PASIVNE KONTE

Debet	220 - DOBAVITELJ	Kredit
ZMANJŠANJE virov sredstev	(3)	ZAČETNO STANJE (1)
SALDO ali končno stanje	(4)	POVEČANJE virov sredstev (2)

Primer : knjiženje poslovnega dogodka

1. Dobavitelju smo plačali račun 300,00 € iz sredstev TRR.

D	110- TRR	K	D	220 – obv. Do dobaviteljev	K
Stanje	300 (1)		(1) 300	Stanje	

Poslovni dogodek je zmanjšal stanje na TRR za 300,00 € in zmanjšala se je obveznosti do dobavitelja za 300,00 €.

VAJA 16

Podjetje »ODPRI« ima na dan 1.9. 20__ naslednja sredstva in obveznosti do virov sredstev:

zemljišče	13.000,00 €	izdane menice	8.000,00 €	TRR	40.000,00 €
zaloga materiala	30.000,00 €	terjatev do kupca	1.120,00 €		
obveznost do dobavitelja	550,00 €	gotovina v blagajni	800,00 €	osnovni kapital?	

Sestavite bilanco stanja v dvostranski obliki in odprite konte!

STATISTIČNI PODATKI SREDSTEV IN VIROV SREDSTEV na dan:

ZAP.ŠT.	B E S E D I L O	EUR	ZAP.ŠT.	B E S E D I L O	EUR
A.	STALNA SREDSTVA		A.	KAPITAL	
1.	Neopredmetena dolg. sred.		1.	Osnovni kapital	
2.	Opredmetena osnov.sred.		2.	Rezerve	
3.	Dolg. finančne naložbe		B	DOLGOVI	
B	GIBLJIVA SREDSTVA		1.	Dolgoročne obveznosti	
1.	Zaloge		2.	Kratkoročne obveznosti	
2.	Kratkor. finan. naložbe				
3.	Kratkor. poslovne terjatve				
4.	Denarna sredstva				
	<i>S K U P A J</i>			<i>S K U P A J</i>	

Knjiži naslednje poslovne dogodke in SESTAVI bilanco stanja po končanem knjiženju:

1. Z gotovino smo kupili material vreden 500,00 €.
2. Dobavitelj je menico unovčil. Knjiži spremembo na TRR.
3. Poravnali smo 50,00 € obveznosti dobavitelju z nakazilom.

AKTIVNI KONTI

PASIVNI KONTI

STATISTIČNI PODATKI SREDSTEV IN VIROV SREDSTEV na dan:

ZAP.ŠT.	B E S E D I L O	EUR	ZAP.ŠT.	B E S E D I L O	EUR
A.	DOLGOR. SREDSTVA		A.	KAPITAL	
1.	Neopredmetena dolg. sred.		1.	Osnovni kapital	
2.	Opredmetena osnov.sred.		2.	Rezerve	
3.	Dolg. finančne naložbe		B	DOLGOVI	
B	KRATK. SREDSTVA		1.	Dolgoročne obveznosti	
1.	Zaloge		2.	Kratkoročne obveznosti	
2.	Kratkor. finan. naložbe				
3.	Kratkor. poslovne terjatve				
4.	Denarna sredstva				
	S K U P A J			S K U P A J	

VAJA 17

Podjetje "Slonček" ima naslednja sredstva in obveznosti do virov sredstev 1.10. 20____.

zaloga blaga 1.120,00 €, TRR 25.340,00 €, zgradbe 284.900,00 €
dolg. prejeto posojilo 10.500,00 €, dobavitelji 3.700,00 €. osnovni kapital ?

V obdobju od 1. oktobra do 31. oktobra 20____, so nastali naslednji poslovni dogodki:

- 1) Iz TRR banki nakažemo obrok posojila 1.500,00 €
- 2) Pri dobavitelju smo nabavili za 580,00 € trgovskega blaga. Knjiži PR.
- 3) Kupili smo skladišče z najetim dolgoročnim posojilom 115.100,00 €.
- 4) Dobavitelju smo plačali za 500,00 € obveznosti z nakazilom iz TRR.

Izračunaj končno stanje in konte zaključi.

AKTIVNI KONTI

PASIVNI KONTI

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

--	--

STATISTIČNI PODATKI SREDSTEV IN VIROV SREDSTEV na dan:

ZAP.ŠT.	B E S E D I L O	EUR	ZAP.ŠT.	B E S E D I L O	EUR
A.	DOLGOR. SREDSTVA		A.	KAPITAL	
1.	Neopredmetena dolg. sred.		1.	Osnovni kapital	
2.	Opredmetena osnov.sred.		2.	Rezerve	
3.	Dolg. finančne naložbe		B	DOLGOVI	
B	KRATK. SREDSTVA		1.	Dolgoročne obveznosti	
1.	Zaloge		2.	Kratkoročne obveznosti	
2.	Kratkor. finan. naložbe				
3.	Kratkor. poslovne terjatve				
4.	Denarna sredstva				
	<i>S K U P A J</i>			<i>S K U P A J</i>	

VAJA 18

Dokončajte bilanco stanja!

AKTIVA Statistični podatki BILANCE STANJA na dan: 01.11.20__			PASIVA	
STALNA SREDSTVA			KAPITAL	
Oprema	40.000,00		Osnovni kapital	
GIBLJIVA SREDSTVA			DOLGOVI	
Blagajna	13.000,00		Obveznosti do zaposlenih	19.000,00
TRR	42.000,00		Krat. prejeto posojilo	10.000,00
Terjatve do kupcev	300,00			
Zaloga blaga	5.400,00			
SKUPAJ			SKUPAJ	

Odprite konte in knjižite naslednje poslovne dogodke:

- Kupci nam plačajo 300,00 € z gotovino.
- Za gotovino smo prodali za 350,00 € blaga.
- Izplačali smo plače zaposlencem s TRR.
- Od dobavitelja smo kupili za 2.400,00 € blaga.
- Blagajnik položi vso gotovino na TRR.
- Dobavitelju blaga smo plačali vse obvez. iz TRR.
- Pri podjetju DOMEK smo kupili za 12.000,00 € opreme.
- Plačali smo obrok prejetega posojila 1.900,00 €.

VAJA 19 - PREVERJANJE ZNANJA

Začetno stanje 1.11.: oprema 45.000,00 €, blagajna 13.000,00 €, TRR 84.000,00 €, zaloga blaga 5.400,00 €, obveznosti do zaposlencev 8.900,00 €, kratkoročno prejeta posojila 10.000,00 €, osnovni kapital ?

Odprite konte in knjižite naslednje poslovne dogodke:

1. Kupcu smo prodali za 10.000,00 € opreme.
2. Od dobavitelja smo kupili za 2.400,00 € blaga.
3. Izplačali smo obveznosti do zaposlencev 8.900,00 € TRR.
4. Blagajnik položi gotovino na TRR.
5. Kupec je plačal 200,00 € z gotovino.
6. Iz TRR smo plačali obrok kratk. prejetega posojila 190,00 €.
7. Kupili smo vinograd z najetim kratkoročnim posojilom 30.000 €.

Zaključite konte in sestavi bilanco stanja konec meseca:

AKTIVNI KONTI:

PASIVNI KONTI:

AKTIVA Statistični podatki **BILANCE STANJA** na dan:

PASIVA

VAJA 20

Stanje na kontih podjetja »LUNA » dne 1.11.20__ v EUR je: TRR 94.000,00, poslovne stavbe 240.000,00, oprema 43.200,00,0 prejeta dolgoročno bančno posojilo 70.000,00 , osnovni kapital ?

1. Blagajnik dvigne 3.000,00 € gotovine s TRR.
2. Prejeli smo račun podjetja »LESNINA d.d.« za nabavljeno opremo 2.890,00 €.
3. Nabavili smo material, račun dobavitelja je 1.870,00 €.
4. Kupci so nam nakazali 2.000,00 € predujma.
5. Zgradili smo poslovno stavbo, račun GIP CPG znaša 232.900,00 €.
6. Z gotovino smo plačali račun »LESNINI d.d.« za nabavljeno opremo.
7. Na kredit smo kupili za 6.000,00 € materiala. Rok vračila kredita je 6 mesecev.
8. Plačali smo polovico obveznosti GIP CPG z najetim dolgoročnim posojilom pri banki.
9. Banki smo nakazali obrok dolgoročnega posojila 4.390,00 €.
10. Zaključili konte

AKTIVNI KONTI

PASIVNI KONTI

VAJA 21

Stanje na kontih podjetja »MESEC« dne 1.11.20__ je : oprema 14.000,00 €, TRR 83.400,00 €, večletni nasadi 54.500,00 €, blagajna 800,00 €, zaloga nedokončane proizvodnje 24.000,00 €, terjatve do kupcev 23.800,00 €, obveznost do dobavitelja 12.320,00 €, osnovni kapital ?

1. Kupec nam terjatev poravna z menico.
2. Z gotovino smo poravnali za 400,00 € obveznosti do dobavitelja.
3. Prejeli smo račun dobavitelja za kupljen vinograd 12.100,00 €.
4. Nedokončana proizvodnja je dokončana v celoti. Knjiži prenos proizvodov iz proizvodnje.
5. Prejeto menico smo unovčili, knjiži spremembo na TRR.
6. Kupcu smo prodali za 6.800,00 € opreme.
7. Kupec nam je terjatev poravnal z gotovino.
8. Dobavitelju smo poravnali 320,00 € z nakazilom.
9. Blagajnik položi vso gotovino na TRR.

AKTIVNI KONTI

PASIVNI KONTI

